

Cvičení z Teorie ekonometrie I – 9.4.2008, 16.4.2008

- **Obsah:** Metoda nejmenších čtverců - dokončení teoretických otázek. Metoda maximální věrohodnosti - teorie a praktická aplikace.
- **Změna v součtu čtverců.** Předpokládejme, že $\mathbf{b}$ je vektor parametrů získaný metodou nejmenších čtverců regrese $\mathbf{y}$ na $\mathbf{X}$ a $\mathbf{c}$ je jiný vektor rozměru $K \times 1$. Dokažte, že rozdíl dvou součtů čtverců reziduí je

$$(\mathbf{y} - \mathbf{Xc})'(\mathbf{y} - \mathbf{Xc}) - (\mathbf{y} - \mathbf{Xb})'(\mathbf{y} - \mathbf{Xb}) = (\mathbf{c} - \mathbf{b})' \mathbf{X}' \mathbf{X} (\mathbf{c} - \mathbf{b})$$

Dokažte, že tento rozdíl je kladný.

- **Lineární transformace dat.** Předpokládejme regresi metodou nejmenších čtverců y na K proměnných (s konstantním členem) X . Předpokládejme alternativní sadu regresorů $Z = XP$, kdy P je nesingulární matice. Každý sloupec matice Z je tedy mixem některých sloupců X . Dokažte, že vektor reziduí v regresi y na X a y na Z jsou identické. Jaký význam to má pro otázku kvality (vystižení) regrese změnou měřítek u nezávislých proměnných?
- **Frisch and Waugh.** V regresi pomocí metody nejmenších čtverců y na konstantu a X můžeme spočítat regresní koeficienty i tak, že nejdříve transformujeme y na své odchylky od střední hodnoty (průměru) $\bar{y}$ a stejně tak i upravíme sloupce matice X . Po té provedeme regresi takto centrovaných hodnot na transformované hodnoty matice X (bez konstanty). Získáme stejné výsledky pokud takto budeme transformovat jen y ? A co když transformujeme pouze X ? Zkuste si tento postup i na empirických datech.
- **ML odhad.** Vytvořte si vlastní umělý model (např. s dvěma vysvětlujícími proměnnými a úrovnovou konstantou) a odhadněte parametry tohoto modelu metodou maximální věrohodnosti. Srovnajte výsledky s odhadem metodou nejmenších čtverců pro malé a velké vzorky. K odhadu parametrů využijte Matlabovskou funkci `fminunc`.

- Využijte data v matlabovském datovém souboru `wage2.mat` k odhadu mzdové rovnice (tedy rovnice měsíčního platu) obsahující vámi specifikované proměnné (abyste byli schopni zodpovědět níže uvedené otázky). Datový soubor je "zpracován" v m-fajlu `cv04_wage2.m`. Jako odhadové metody zvolte metodu nejmenších čtverců nebo metodu maximální věrohodnosti (popř. obě pro srovnání výsledků). Dle potřeby formulujte více alternativních modelů.
  - Vypiště výslednou odhadnutou rovnici a omentujte výsledky.
  - Ověřte hypotézu, že dodatečný rok obecných pracovních zkušeností má tentýž vliv na procentní zvýšení mzdy jako dodatečný rok setrvání u stávajícího zaměstnavatele.
  - Ověřte hypotézu, zda-li existuje ve firmě mzdová nebo rasová diskriminace, a to z hlediska absolutní výše mezd, tak i z hlediska tempa růstu mezd.
  - Která z vašich vysvětlujících proměnných vysvětluje největší procento variability v absolutním růstu mezd a která v rámci variability tempa růstu mezd?
- Využijte data v matlabovském datovém souboru `hprice1.mat` k odhadu modelu prodejních cen domů v jednom městečku. Vyjděte z m-fajlu `cv04_hprice1.m`. Jako odhadové techniky opět využijte OLS popř. ML.
  - Zapište výsledky v rovnicovém vyjádření a interpretujte je.
  - Jaké je odhadované zvýšení ceny domu s dodatečnou ložnicí, přičemž rozloha domu se nemění?
  - Jaké je odhadované zvýšení ceny domu s dodatečnou ložnicí o rozloze 140 čtverečních stop? (porovnejte svou odpověď s předchozí otázkou)
  - Kolik procent variability v ceně domu je vysvětleno modelem?
  - Porovnejte skutečnou prodejní cenu prvního domu a cenou, kterou predikuje váš model. Jaké je příslušné reziduum? Znamená to, že kupec dal více než by měl?